

De weg na Orléans

De weg na Orléans

M.G. Crow

Schrijver: M.G. Crow

Coverontwerp: M.G. Crow met ChatGPT en Canva

ISBN: 9789403909905

© 2026 M.G. Crow

Proloog

Frankrijk, 1420

Ik hoor mensen lachen en praten. De gordijnen van het bed gaan dicht. Ben ik klaar voor wat er van mij wordt verwacht? Ik heb amper haar op mijn kin. Mijn jongere broer is al bijna even groot en oogt volwassener.

Ik hoor mensen lachen en napraten. De gordijnen van het bed gaan dicht. Ben ik klaar voor wat er van mij wordt verwacht? Ik heb amper haar op mijn kin. Mijn jongere broer is al bijna even groot en oogt volwassener.

Ik probeer mij op mijn bruid Catherine te richten. Ze is een jaar ouder dan ik en heeft rondingen die me niet onberoerd zouden mogen laten. Mijn lichaam doet niet wat het zou moeten doen. Mijn maag keert zich om voor ik het kan verhelpen. Een zure smaak vult mijn mond terwijl ik mijn braaksel over de lakens stort. Zodra mijn maag leeg is, druk ik mijn hoofd in het kussen. Ik hoor mijn naam zeggen en kijk op.

Catherine staart me met grote ogen aan. Haar lange, bruine haren zijn besmeurd met mijn maaginhoud. Ik wil het van haar afhaken, maar mijn arm blokkeert spontaan als ik in haar richting beweeg. Ik gooi de deken van mij af, trek het gordijn open en zet mijn voeten op de grond.

Catherine legt een hand op mijn schouder. "Ben je in orde?"

Is ze niet kwaad?

"Het spijt me." Ik wend mijn blik af.

"Laten we het bed verschonen." Ze schenkt me een flauwe glimlach en wenkt de bedienden.

Met blote voeten sta ik op de koude vloer, terwijl de kamermeisjes het stinkende beddengoed vervangen. Ik houd afstand van hen, blozend in mijn nachthemd en let op mijn grootvader en broer, die in het andere bed al ingedommeld zijn.

Catherine spoelt haar haren in een kom water en wikkelt ze in een doek.

Hoe kan ik me bewijzen? Ik wil niet herinnerd worden als de man die op zijn bruid braakte. Tot mijn opluchting trilt Catherine ook als ze weer naast me komt liggen. Misschien ga ik naar haar verlangen als ik ouder word. Nu wil ik slapen en dit moment zo snel mogelijk vergeten.

Mijn hart slaat sneller dan normaal en alle haartjes op mijn armen komen overeind als Catherine zich naar mij toekeert.

“Ik ben moe.” Mijn aandacht gaat naar het plafond.

“Maak je geen zorgen,” fluistert Catherine. “Ik regel wel iets.”

Wat bedoelt ze daarmee? Zonder een antwoord te geven, draait ze zich van me weg. Ik zucht van opluchting.

Catherine geeuwt en dommelt in naast me. Ik probeer haar niet te wekken met mijn gewoel.

1

Nantes, 25 oktober 1440

Het rammelende metaal klinkt als donderslagen in mijn hoofd. De sleutel draait in het slot. Wie komt mijn rust verstoren? Een vreselijke pijn straalt vanuit mijn rug door mijn hele lichaam als ik me opricht. Mijn drang naar wijn overtreft de ergste foltering. Ik snak ernaar om mijn leed te sussen.

Het felle fakkellicht dat naar binnen valt wanneer de krakende deur opengaat, doet me de ogen dichtknijpen. Morgen is het gedaan. Ik vermoed dat de hel niet erger kan zijn dan dit.

“Gilles?”

Een zoete, bekende stem die ik al jaren niet meer heb gehoord, streelt mijn oor. Als mijn ogen aan het licht wennen, valt mijn mond open als ik zijn monnikskap zie.

“Gilles, ben jij dat?” De monnik herhaalt mijn naam en kijkt me met doffe ogen aan van onder zijn kap.

Waarom riep God hem? Voor mij blijft hij mijn vroegere strijdmakker.

De bezoeker knielt bij me neer in het halfrotte stro. Dat de stinkende smurrie zijn pij besmeurt, lijkt hem niet te deren. Als hij de kap achterover slaat, belichten de vlammen zijn gezicht. Zijn hemelsblauwe ogen verwarmen mijn ziel. Zijn jeugdige uitstraling van weleer is rijper geworden, maar de tijd heeft hem goed gespaard.

“Jean?” Ik spreek langzaam. Mijn adem stokt.

We staren elkaar aan alsof we vreemden zijn. Voor mij blijft deze monnik een schildknaap. hij mijdt mijn blik en zoekt naar woorden, mogelijk aangedaan door mijn grauwe kleur en uitgeteerde lijf. Dan spreek je een vermoeden uit. Zo ken ik hem.

Ooit was ik de maarschalk, nu een crimineel, veroordeeld voor onmenselijke misdaden. Hoe heb ik zo laag kunnen vallen?

Als ik Jean me de hand schudt, worden mijn wangen warm en krijgen een beetje kleur. De botten steken door mijn chemise, die als een losse zak rond mijn eens vollere lichaam hangt. Mijn wijnrode pourpoint maskeert de bloedvlekken erop. Ooit zag ik er imposant uit en gingen mannen voor mij opzij. Nu ben ik een hoopje ellende dat smeekt om verlossing.

Als ik geen gordel had gekregen, zouden mijn chausses voorbij een cruciaal punt zakken. Mijn kleren zijn zo groot geworden dat zelfs de touwtjes aan mijn pourpoint strakker trekken niet meer helpt.

Zonder de kruidenwijn, die me al meer dan een maand ontzegd wordt, rek ik het niet langer van de pijn die me al jaren verteert. Waar begon het? Die oude wond aan mijn rug? Het hartzeer toen een dierbare stierf?

“Ik moet je spreken.” Jean vouwt zijn handen, alsof hij bidt. Hij beweegt zijn vingers om elkaar heen. Dit zenuwtrekje herken ik meteen. Hij is ouder geworden, maar nog steeds dezelfde.

Nu heb ik de kans om mijn verhaal te vertellen, al weet ik niet of hij me zal geloven. Jean kan me helpen mijn geheugen bij elkaar te rapen. Hij heeft me in betere tijden gekend. Van alle mensen op aarde is hij de laatste waarvan ik een bezoek had verwacht. Toch ben ik opgelucht dat hij hier is en besef ik dat Jehanne haar woord heeft gehouden door hem te sturen.

“Heel Frankrijk kent mijn vonnis. Probeer me niet te redden. Ik ben Jehanne niet.” Ik schraap mijn schorre keel.

“Dat ga ik niet proberen. Ik wil antwoorden op mijn vragen.” Jean klinkt resoluut.

“Ik kan niets beloven. Vergeet de man die het beleg bij Orléans mee aanvoerde. Dat ben ik niet meer.”

“Weet je wat me bezighoudt? Hoe kan in hemelsnaam een man die zonder na te denken in het water sprong om een kind te redden, er zoveel vermoorden? Die Gilles ken ik, niet het monster dat ze van je maken. Ik wil de waarheid horen.”

“Geloof je in mijn onschuld?” Mijn gezicht vertrekt in een pijnlijke grimas.

Jeans kijkt regelmatig van me weg. “Ik geloof niet dat Jehanne je zou vertrouwen als je een monster was.”

“Ze bezoekt me regelmatig. Komt ze me ophalen?” vraag ik.

Jean buigt zijn hoofd. “Ze was degene die ons samenbracht. Ik wil weten wat je bezielde. Je helpen ontsnappen is waanzin. Buiten staat een half leger. Ik begrijp nu waarom Jehanne niet met ons meegang.”

“Goed dat je beseft dat mijn tijd gekomen is. Ik ben mijn ellendige leven beu. Jehanne was mijn anker. Zonder haar sloeg ik los. Echt, eerlijk ... zonder Francesco zou ik helemaal in mijn ongeluk zijn gelopen. En ik trok hem mee in mijn val.”

Jean slikt en bijt op zijn trillende lip.

“Je moet iets voor mij doen.” Spreken kost me moeite. “Ik heb gefaald. Jij kan mijn laatste wens in vervulling laten gaan door iemand anders te bevrijden.”

“Je behandelt me nog steeds als je schildknaap. Mijn leven behoort God toe.”

“Mijn strijd is gestreden. Zorg dat Catherine en Marie veilig blijven. Ik heb hen genoeg in de steek gelaten.”

“Je verwacht dat ik met vrouwen ga spreken? Ik ben gebonden aan geloften.” Jean maakt spontaan een kruisteken.

Er verschijnt een vage glimlach op mijn gezicht. “Ik verlang niet dat jij naar Machecoul zal gaan. Als ik sterf, is het gevaar er nog. Er is maar één man die het kan stoppen. Jij kan me helpen. Wat ik je ga vragen, zal veel zijn, maar luister eerst naar mij voor je een antwoord geeft.”

“Gilles, je spreekt in raadsels.”

“Ik ga het proberen uit te leggen. Kan je wijn laten brengen? Dat kan ik nu gebruiken. De kruiden ... die hebben me de hemel laten zien en leiden me nu naar de hel.”

Jean kijkt naar de open celdeur, wenkt de cipier die erbij staat en vraagt om een karaf wijn. De man roept iets naar een collega verderop en ik hoor zeggen dat het in orde komt.

Ik knik dankbaar. Mogelijk heb ik te weinig tijd om mijn verhaal volledig te vertellen. Jean is de enige die ik nog vertrouw, naast Francesco Prelati, die ik er ook graag bij had. Dankzij mijn acties zit hij mee in de nesten. Als de wachter met een karaf wijn en twee bekers verschijnt, rolt er een traan uit mijn oog.

Jean vult de bekers en overhandigt me er een. Met trillende handen neem ik die aan en breng hem naar mijn gekloofde lippen. Het doet me

deugd dat Jean bij me is. Hij heeft geen medelijden met me, maar geeft me net dat beetje menselijkheid dat ik de laatste dagen mis.

Waarom twijfelt Jean aan mijn schuld? Mocht hij weten wat er werkelijk speelde, zou hij waarschijnlijk nooit gekomen zijn. Als ik eerlijk alles aan hem opbiecht, zal hij me anders bekijken. Zijn onbevooroordeelde houding geeft me ademruimte. Volgens mij gaat hij niet vertrekken zonder antwoorden. Ik heb hem zoveel te vertellen, dat mijn laatste nacht snel voorbij zal zijn.

Ik slurp rustig van de wijn. Mijn handen trillen iets minder. Jean vult de beker bij. Hij zegt geen woord en wacht af. Morgenochtend zal het te laat zijn. Dan zal mijn lichaam aan de galg bengelen boven de brandstapel.

“Het begon toen ik een simpel boerenmeisje met een missie ontmoette. Toen veranderde mijn leven voorgoed.”

2

Champtocé-sur-Loire, 5 april 1429

De frisse lentebries op mijn gezicht klaart mijn humeur niet op. Om niet aan al mijn verantwoordelijkheden te denken, loop ik over en weer op de walgang. Mijn mannen volgen me met hun ogen en kijken net als ik tussen de kantelen naar een naderend leger. Zijn het vrienden of vijanden? Elk excuus om uit deze dikke muren te ontsnappen, aanvaard ik graag.

Ergens hoop ik op iets groots, zoals een doortocht voor een veldslag. Daar ben ik voor in de wieg gelegd, niet om hier mijn tijd te verdoen met dagelijkse bestuurstaken. De toekomst, of mijn verdoemenis, houdt me voorlopig hier. Ik wil er nog niet aan denken dat mijn ellende bijna gedaan is of binnenkort juist begint.

Ik begeef me naar het binnenplein, waar ik nadenk over hoe ik mijn onvoorziene gasten zal aanspreken. Ze hissen een witte vlag en ik zie ook geen tekenen dat ze mijn burcht willen belegeren. Er worden geen strijdtorens opgezet, geen katapulten in gereedheid gebracht ... dus ik ga ervan uit dat ik niets te vrezen heb.

Ik en let op de poort en schat mijn kansen in. De ingang is te smal voor een heel leger om snel binnen te stormen en mijn burcht in te nemen.

Mijn mannen lopen rond, trappelen met hun voeten, houden hun wapens vast en wachten af. Alle ogen zijn op mij gericht. Ik moet de knoop doorhakken.

“Open de poort!” roep ik kordaat en de wachters beginnen aan het rad te draaien.

Krakend gaat de brug naar beneden en een deel van de militaire colonne nadert. Onbewust houd ik mijn hand op het gevest van mijn zwaard. Ik hoop dat ik de banieren juist heb gezien. De koninklijke blauwe velden met gouden lelies maken me duidelijk dat ik best op mijn tellen kan letten.

Een bode die passeerde, wist me te vertellen dat er een leger op weg is van Chinon naar Orléans om Frankrijk te bevrijden onder leiding van een boerenmeisje. Wat heeft onze vorst in zijn hoofd gehaald? Is hij zo wanhopig dat hij zijn verstand verloren heeft? Iets in mij wil daarheen om ons van het Engelse juk te bevrijden.

Als God me daar wil, zal Hij me daar brengen. De witte banier met religieuze symbolen trekt mijn aandacht. Ik moet uitzien wat ik zeg om mijn kansen niet te verliezen. Mijn mond is soms sneller dan mijn geest.

De troepen aan mijn poort komen niet dichterbij. Dan klinkt er hoefgetrappel naast het ruisen van de wind in de banieren. Een ruiter maakt zich los en rijdt de brug over met een witte vlag in zijn ene hand en de teugels in de andere. Hij houdt halt op het binnenplein. Zijn blik gaat zoekend alle kanten op.

Ik treed hem tegemoet met een pas die iets zelfverzekerder is dan ik me voel.

De ruiter zet zijn helm af en kijkt me aan met een indringende blik. "Kan u me naar de heer van deze burcht brengen?"

Ik hou mijn gezicht in een strakke plooi, maar zijn vraag raakt me als een vuistslag. Ziet hij niet dat ik de fijnste stoffen draag? Dan dringt het tot me door dat ik mijn gambeson en niet mijn pourpoint draag.

"Dat ben ik." Met moeite krijg ik er een geforceerde glimlach uit.

De man schuifelt in het zadel. Zijn gezicht is gerimpeld en zijn uitrusting lijkt me even oud als ik.

"Met wie heb ik de eer?" Ik kijk hem onderzoekend aan.

"Ik ben Bertrand de Poulengy en ik vraag toestemming om de nacht binnen uw muren door te brengen in naam van de koning en La Pucelle."

Ik wrijf in mijn handen. Dat aparte gezelschap zal van mijn gastvrijheid genieten. "U bent van harte welkom. Ik heb voorraden genoeg."

De Poulengy neemt een meer ontspannen houding aan. "Hartelijk dank, heer ..."

"De Rais, Gilles de Rais." Met mijn borst vooruit maak ik me groot.

De Poulengy knikt en valt bijna van zijn paard als hij het laat keren. Hij rijdt de rest van het gezelschap tegemoet. Ik kan niet opmaken wie hij aanspreekt, omdat ze te veraf zijn.

Meteen zie ik bedrijvigheid. Op het veld worden tenten opgetrokken. Gelukkig blijft dat leger niet volledig binnen mijn muren overnachten. Met handgebaren maak ik mijn personeel aan om alles in gereedheid te brengen om mijn onverwachte gasten te ontvangen.

Uit de massa maken zich nog enkele ruiters los en komen deze kant op. Mijn hart slaat sneller. Ik ren de trap op om me om te kleden. Een gezelschap dat onder de bescherming van de koning staat, kan ik niet ontvangen in een gambeson waarin ik voor een van mijn soldaten word bekeken. Zo kan ik La Pucelle niet onder ogen komen.

Binnen de kortste keren is mijn binnenplaats gevuld met mensen, paarden en karren. Vermoedelijk heb ik mijn burcht te klein ingeschat voor de omvang van de troepen die het boerenmeisje op de been heeft gekregen. Gelukkig is dit niet in Machecoul, waar ik liever zou zijn. Daar zou ik dit deel van het gezelschap al niet binnengekomen hebben.

De Poulengy strekt zijn rug als hij van zijn paard glijdt en knikt dankbaar naar de stalknechten die het van hem overnemen. Hij nadert me opnieuw, dit keer met een slepende pas, alsof hij pijn verbijt. Hij komt op me over als iemand die al lang in zijn graf had moeten liggen, maar die God ergens vergat op een lijst te zetten. Toch dwingt hij respect af.

Achter hem stappen drie jongemannen af. Ze volgen hem in mijn richting. Ik ruik een geur die ik met vrouwen associeer bij de middelste van het trio. Hij is minder scherp, maar op een andere manier indringend. Ik heb niets tegen vrouwen, maar als ze te dichtbij komen, wil ik afstand houden, of het nu dienstmeisjes zijn of mijn echtgenote. De haren op mijn armen gaan rechtop staan. Gelukkig draag ik lange mouwen.

Koude rillingen treffen me als een bliksem wanneer de middelste schildknaap het woord neemt. “Heer de Rais, bedankt dat u ons hier wil opvangen op weg naar Orléans. God zal u eeuwig dankbaar zijn.”

Die stem klinkt laag op een manier die ik niet associeer met een tiener die er elk moment kan doorgaan. Ik knijp mijn ogen tot spleetjes en weet het meteen: dit is geen schildknaap. Ondanks het kapsel en de kleding trap ik er niet in.

“U bent La Pucelle,” zeg ik vol overtuiging.

Haar ogen worden groot. De twee jongemannen die haar flankeren, zetten een stap naar voren. Een van hen is nog een knaap die er wat verloren bij staat te gapen. Mijn aandacht gaat naar de andere, die ik tegen de twintig schat. Hij is groot en stevig gebouwd. Met hem zou ik liever geen zwaarden kruisen. Hij draagt een eenvoudige gambeson, praktisch en zonder opsmuk, die gaan adellijke afkomst verraad. Toch straalt hij iets uit wat me nederig maakt.

“Dat klopt.” Ze maakt een handgebaar waardoor de schildknepen naast haar halt houden. “U bent werkelijk de eerste man die door mijn vermomming kijkt.”

“Ik heb vele talenten.” Mijn houding blijft nederig, al denk ik dat het meisje doorheeft dat ik anders in elkaar zit.

“Noem me Jehanne.” Ze reikt me de hand.

Ik schud die vluchtig. Mijn afstandelijkheid tot het andere geslacht deert haar niet. Het lijkt haar eerder gerust te stellen. Ze dringt niet aan en wijst naar de knaap links van haar. “Dit is mijn schildknaap, Jean d’Aulon.”

De jongen staart me met grote ogen aan. Ik vraag me af of hij wel in staat is een zwaard op te tillen. Als ik naar La Pucelle kijk: zo’n klein, tener ding, dan zal zij volgens mij eerder breken onder een harnas dan werkelijk iets in de strijd voor te stellen.

Ze wijst de andere schildknaap aan. “Dit is Jean de Metz, de schildknaap van heer de Poulengy.”

Ik bijt op mijn tanden. Deze jongeman knikt als ik hem de hand reik, maar schudt ze niet. Als ik hem aankijk, wendt hij zijn blik af.

Als ik Jehanne en haar gezelschap naar binnen leid, valt het me op dat Jean de Metz me wantrouwig bekijkt wanneer ik met haar een

gesprek aanknoop. Zijn hemelsblauwe ogen houden me in hun greep. Die kerel kan ik beter te vriend houden.

Ik leid Jehanne met enkele mannen, waaronder Bertrand de Poulingy en de twee Jeans naar binnen en hoop dat mijn koks op tijd zullen zijn met de uitgebreide maaltijd, die ik voor mijn onverwachte gasten heb voorzien. Omdat de leiding liever buiten in de tenten blijft, besluit ik mijn mannen eten naar hen te laten brengen. Ik ga me niet laten kennen door selectieve gastvrijheid.

“Waarom komen de commandanten niet mee?” De vraag ontglipt me spontaan. Eigenlijk zou ik hen liever bij me aan tafel willen.

“Omdat die liever bij de soldaten blijven. Iemand moet toezicht houden in het kamp.” Jehanne klinkt ontspannen.

Er broedt iets in mij. Deze ontmoeting geeft me plannen, die ik nog niet wens te onthullen.

3

Het voelt vreemd dat er een vrouw naast me aan tafel zit. Normaal blijft mijn echtgenote in haar vertrekken, zeker de laatste maanden. Ik probeer niet aan haar te denken als ik naar Jehanne luister. Ze vertelt me overtuigend hoe ze door God beschermd werd toen ze van Hem de opdracht kreeg de koning te bezoeken. Nu pas dringt het tot me door dat het waarschijnlijk haar mannenkleren waren die haar veilig hadden gehouden.

Ik mag niet aan God twifelen. Zijn wegen zijn ondoorgrondelijk. Wat als Hij Jehanne de opdracht gaf zich als jongen te verkleden? Mijn blik glijdt over haar schouder naar Jean d'Aulon, die zwijgzaam van zijn gebraad geniet. Ik heb die jongen nog geen woord horen zeggen en vraag me af of hij wel een tong heeft.

Aan mijn andere zijde zit Bertrand de Poulengy. Deze man en de mensen rondom mij hebben Jehanne veilig naar Chinon gekregen. Als ik haar vertrouwen wil winnen, kan ik beter vriendelijk blijven.

“Dus je hebt de koning overtuigd en nu verzamel je een leger om Orléans te bevrijden.” Ik neem een slok wijn om mijn eten door te spoelen.

“Wat er tussen mij en de koning is gezegd, blijft geheim, maar geloof me ... Hij weet genoeg en God, Sint-Michaël en Sint-Catharina geven me duidelijke instructies,” zegt Jehanne.

Ik luister, al bijt ik bewust op mijn lip om niet te zeggen wat ik denk. Als ik dit meisje bezig hoor, ben ik ervan overtuigd dat zij uitverkoren is. Ik geloof in God, al doet haar verhaal me meer denken aan de voorspelling van Merlijn. Daar ben ik mee opgegroeid, al ging ik trouw elke zondag met mijn grootvader en broer naar de kerk. Gelukkig weten ze niet welke boeken ik achter hun rug las.

Jehanne spreekt hoogdravend. Ze doet me aan mezelf denken. Ik probeer me haar als een soort zusje voor te stellen, zodat mijn kippenvel wegtrekt. Als ik haar goed bekijk, valt het op dat we dezelfde donkere ogen en zwarte haren hebben.

Mijn gedachten gaan naar Catherine in de vrouwenvertrekken. Mijn grootvader had geen betere bruid voor me kunnen kiezen. Een deel van mij wil haar erbij hebben. Langs de andere kant gun ik haar de rust waar ze me om vroeg.

Bij Jehanne ben ik volledig op mijn gemak, net als bij de dienstmeisjes, die me weten te ontwijken. Ik merk dat ze wantrouwig naar de mannen in de zaal kijkt, terwijl ze dicht bij mij blijft zitten.

Ze houdt haar beker bewust naar een dienstmeisje gericht en negeert de knecht die met de karaf komt aandraven. Ik laat haar begaan en drink snel mijn wijn op, waarna ik de ontstemde jongeman mijn beker laat bijvullen. Ik knik naar hem. Het dienstmeisje staat erbij als een standbeeld. Ik wil haar terechtwijzen, maar hou me in als Jehanne haar gebaart dat ze haar beker moet vullen.

Jehanne praat over Orléans, maar ik luister half. Ik vrees dat ik ongewenst weer met mijn gedachten elders zit. Naar waar, of beter gezegd: naar wie ze afdwalen, wil ik vooral niet laten merken.

“En?” Jehanne kijkt me aan met haar grote, donkere ogen. Haar mond beweegt, de klanken houden voor mij geen steek.

“Ik zie het wel zitten om met uw leger mee naar Orléans te trekken.” Ik laat niet merken dat ik even niet had opgelet.

Er verschijnt spontaan een brede glimlach op haar gezicht. “We begrijpen elkaar.”

Voor ik het doorheb, klinken we met onze bekertjes tegen elkaar.

De sfeer in de grote zaal is uitgelaten. Toch kwelt het me dat ik morgen met Jehanne en enkele van mijn mannen mee naar Orléans zal rijden. Ik laat Catherine achter, net op het moment dat ze me het hardst nodig heeft. Ik heb een brief naar haar broer gestuurd. Hij kan haar veiligheid garanderen.

Mijn eigen broer laat ik voorlopig niets weten. Ik laat René liefst in Machecoul. Hij heeft nog veel te leren en het laatste wat ik zou willen, is dat hij als een kip zonder kop achter me aangaat.

Ik let op Jehanne. Op haar manier heeft ze iedereen in haar macht.

Ik heb geen zin om de trappen op te gaan in het donker. Met wijn in mijn lijf is dat vragen om problemen. Ik blijf bij mijn gasten in de grote zaal. Catherine kan ik morgen spreken.

Hoe vertel ik haar dat ik afscheid moet nemen en haar broer stuur om haar te beschermen? Ik mag niet te hard tobben. Zo ga ik geen oog dichtdoen en ik wil fit zijn om de tocht naar Orléans aan te vatten.

In een hoek van de kamer hoor ik gedempte stemmen. Ik ben blijkbaar niet de enige die de slaap niet kan vatten. Het gesnurk van enkele mensen die mee in de grote zaal slapen, zorgt ervoor dat ik niet kan horen wat er wordt gezegd. Een bepaalde stem herken ik meteen: Jehanne.

Waarom verwondert het me niet dat ze ook niet kan slapen? Ik sta op en kijk uit dat ik niemand wek als ik voorzichtig in de richting van de stemmen sluipt, gebruikmakend van de duisternis. Ik let op dat ik niet op iemand trap.

Ik houd halt als ik dicht genoeg ben.

“Ben je zeker?” hoor ik een jongeman zeggen.

“Ja, heer de Rais gaat met ons mee. God bracht me hier.”

“Ik voel me niet op mijn gemak bij hem.”

“Laat me duidelijk zijn: je zal me met je leven verdedigen en ik weet dat je God boven alles zet, maar de manier waarop je me de laatste tijd aankijkt, staat me allerm minst aan. Ik ben nog niet vergeten wat je me aandeed.”

“Jehanne, je weet dat ik nog liever mezelf pijn doe dan je iets te laten overkomen.”

“Juist daarom.”

Ik hoor een diepe zucht. In het maanlicht dat binnenvalt, kan ik opmaken dat de jongeman zijn hoofd schudt. Aan zijn gestalte te oordelen, vermoed ik dat het Jean de Metz is. Gezien hij tijdens het eten weinig zei, maar eerder iedereen met zijn hemelsblauwe haviksogen in de gaten leek te houden, herken ik zijn stem niet.

“We kunnen beter proberen te slapen.” Jehanne klinkt iets minder scherp.

De jongeman volgt haar mee naar de plek waar ik normaal zou moeten liggen. Misbruik makend van een schaduw maak ik me uit de voeten. Ze mogen me niet zien. Dit gesprek heb ik niet gehoord.

Opgelucht laat ik me op mijn plaats zakken. Jehanne en de jongeman bewegen zich traag tussen de slapende mensen. Mijn adem stukt als Jehanne op de strozak naast de mijne gaat liggen. Met mijn dikke wollen mantel om me heen heb ik het niet te koud. Ik ben luxe gewend, maar kan ook zonder. Als ik een militaire carrière wil, zal ik keuzes moeten maken.

Ik vermoed dat de jongeman elders een slaappleats zoekt. Om me heen hoor ik mensen snurken. Jehanne maakt geen geluid.

Wat ik net heb gehoord, bevestigt dat ze me vertrouwt. Met een tevreden glimlach dommel ik in.

Na een korte, maar verfrissende nachtrust begeef ik me de trap op. De plicht roept me voordat ik vertrek met enkele van mijn mannen en Jehanne. Bij de vrouwenvertrekken houd ik halt. Het is mijn privilege als heer om hier zonder toestemming binnen te mogen. Ik trek mijn mouwen wat lager om zeker te zijn dat de haartjes op mijn arm niet zichtbaar zijn.

Hoe komt dit? Heeft mijn grootvader me te streng opgevoed? Moest ik mijn driften zo beteugelen dat ik van mezelf walg als ik nog maar in de nabijheid van een vrouw kom? Zelfs mijn Catherine is geen uitzondering.

Ze kijkt op van de borduurlap op haar schoot. Haar grote, bruine ogen lijken dwars door mijn ziel te kijken. Ik moet haar niets zeggen. Haar blik verraadt dat ze me doorheeft.

“We hebben gasten.” Ze concentreert zich weer op haar handwerk. “Natuurlijk heb je me niet laten roepen.”

“Het is de maagd die Frankrijk gaat bevrijden. Ik ga met haar mee naar Orléans.” Ik klink enthousiaster dan ik het meen.

Catherine prikt spontaan in haar vinger. Ze drukt met een stuk van haar wijd uitlopende mouw op het wondje. “Dus je laat me achter? Je kan echt niet wachten om het resultaat van je inspanningen te zien.”

“Ik heb je broer gestuurd om ...”

“Gilles, praat niet naast de kwestie!”

“Ben je niet bij dat je een tijdje van mij af zal zijn?” vraag ik.

Ze bliksemt me neer met haar ogen.

Ik bijt op mijn lip. Ik heb geprobeerd haar gelukkig te maken, tot ik er zelf aan kapotging. Nu wil ik even een kans grijpen die zich aanbiedt.

“Ik beloof je dat ik terugkom.” Ik laat mijn hoofd nederig zakken. ‘En ik zal mee een einde maken aan deze oorlog.’

“Ook als je door Engels staal wordt gevelde?” Catherine staat op en legt haar borduurlap neer.

Haar spitse geest is me weer voor. Natuurlijk kan ik niet beloven dat ik ga overleven. “God beschermt me.”

Ze schudt haar hoofd, alsof ze doorheeft dat ik twijfel of Hij wel bestaat. “Ik hou je op de hoogte.”

Iets in me breekt als ze haar hand op haar dikke buik legt. Eindelijk ben ik erin geslaagd een kind te verwekken. Op het moment dat het geboren zal worden, zal ik Jehanne bijstaan in de strijd om Orléans te bevrijden.

“Als je me niet hier vindt, weet je waar ik ben en waar je je nageslacht zal vinden.”

Ik knik instemmend. De kans is groot dat ze met haar broer meegaat. Kan ik haar ongelijk geven? Met hem en zijn vrouw kan ze tenminste nog zinnige gesprekken voeren en aangezien zij al kinderen hebben, kunnen ze haar op weg helpen. Hier houd ik haar op tussen soldaten en dienstmeiden.

Ik neem afscheid. Met een zwaar hart daal ik de trap af. Ik moet me klaarmaken om te vertrekken. Nog een keer kijk ik over mijn schouder naar de wenteltrap. Dan raap ik mezelf bij elkaar.

4

28 april 1429

Het is later op de avond. Ik hang loom in het zadel en verlang naar een laatste stop voor we onze bestemming bereiken. Orléans is in zicht. Onderweg trek ik regelmatig Jehanne op. Dikwijls zit ik met haar samen te bidden. Ze zet haar tent naast de mijne en wil me bij de leiding betrekken, maar ik krijg het gevoel dat ik heer Dunois moeilijker voor mij kan winnen dan La Pucelle. Hij lijkt de neiging te hebben iedereen op afstand te houden.

Toen Jehanne de Engelse bevelhebbers wilde laten weten dat ze op komst was om hen in naam van God te verpletteren, wilde geen enkele klerk uit het gezelschap van onze opperbevelhebber Jean d'Orléans haar letterlijke boodschap op papier zetten. Uiteindelijk heb ik het voor haar neergepend en er mijn draai aan gegeven. Ik ken de taal van bevelhebber tot bevelhebber. Met mijn woorden zullen de Engelsen in hun broek doen als we eraan komen, of dat hoop ik tenminste.

Jehanne was tevreden met mijn schrijven en zette er met een glimlach haar naam onder, het enige wat ze wel op papier krijgt. Ze sprak meermaals haar dankbaarheid uit. Ik heb de blik van Dunois in mijn rug gevoeld en vraag me af of het mogelijk is om zowel voor hem als Jehanne goed te doen. Hij en de generale staf komen niet tussenbeide als ik met Jehanne optrek, maar laten niet merken wat ze van mij denken. Soms heb ik enkel het gevoel dat ze me tolereren, omdat ik mannen en kapitaal heb ingebracht.

Als ik half ingedommeld in het zadel hang, wordt mijn aandacht getrokken door onverwachte kreten. Wat is er gebeurd? Wachten de Engelsen ons hier al op?

Mijn hart versnelt, net als de pas van mijn paard, dat ik onbewust aanspoor. Nog net kan ik voorkomen dat ik val.

Mensen staan te roepen en te tieren aan de oevers van de Loire en maken wilde handgebaren. Ze roepen: "Perrin!"

Dan zie ik iets in het water. Een kind spartelt wanhopig tegen de stroming in, maar wordt toch genadeloos meegesleurd door de Loire.

Jehanne en de rest van de troepen volgen me. Ik houd halt, stap af, trek vliegensvlug mijn gambeson en mijn laarzen uit, waarna ik in het kolkende water duik. De stroming is sterker dan ik had ingeschat. Ik heb mijn volle spierkracht nodig om boven te blijven. Daar gaat mijn inschatting dat ik een goede zwemmer ben. In stil water zou ik de drenkeling al gered hebben.

Ik let niet op Jehanne die op me staat te roepen.

Mijn aandacht gaat naar het kind dat kopje-onder gaat. Ik grijp de jongen, die ik een jaar of acht schat, bij de arm en zwem moeizaam naar de kant. Als ik mezelf met de drenkeling op de oever werk, tekent elke spier in mijn lichaam protest aan. Een last valt van mijn schouders als iemand het kind van mij overneemt. Een stevige arm helpt me uit het water. Het had niet veel gescheeld of ik was verdronken.

Een man en een vrouw treden naar voor en omhelzen de doordrenkte jongen, die met grote ogen zwijgend voor zich uit staart. Hij klampt zich vast aan zijn ouders. Ze spreken me dankbaar aan, maar hun woorden dringen niet meer tot me door.

Ik ben verkleumd en voel me een verzopen kat. Dat iedereen me hier als de held aanziet, is mooi, maar als ik niet snel droge kleren heb, bekoop ik mijn goedheid met een longontsteking. Mijn hele lichaam trilt van de kou die me tot op het bot snijdt.

“Dat was moedig.” Met grote ogen staar ik naar Jean de Metz, die me een dikke deken aanreikt.

Ik kan me niet meer houden. “Godvermiljaardedomme!”

Het is eruit. Het kan me niet meer schelen dat Jehanne, die me benadert, spontaan een kruisteken maakt en begint te bidden. De glans in haar ogen doet me mijn verdere krachttermen inslikken. Ik verontschuldig me, maar ze kijkt van me weg.

“Je kunt je beter omkleden als je niet ziek wil worden.”

Mijn blik gaat naar Jean de Metz, die zijn hoofd schudt terwijl ik het deken rond mijn natte lijf wikkel. Wat denkt hij wel? Ik heb geen zin om me uit te kleden met alle ogen op mij gericht, zeker niet die van Jehanne. Ze bliksemt me er nu al bijna mee neer.

“Mag ik even wat privacy?” Mijn blik glijdt over de massa, die spontaan een pas achteruitzet.

De natte kleren plakken aan mijn lijf. Tussen de bomen trek ik ze met moeite uit. Het wollen deken was niet zo waterafstotend als ik had gehoopt. Het is klam tegen mijn huid. Hoe moet ik nu bij mij bagage geraken? Daar liggen mijn droge reservekleren.

Opnieuw vloek ik. Ik hoop dat Jehanne me niet hoort, want anders zal ik straks een dubbele preek krijgen. Ergens ben ik bang dat ze de kracht heeft me te verdoemen. Ik twijfel al niet meer aan haar band me God, wel aan hoe Hij tegenover mij staat.

De struiken bewegen. Ik houd me stil. Wie of wat benadert me?

“Heer de Rais?”

“Jean?” Mijn hart slaat een slag over als ik die stem meen te herkennen.

Ik hoor een tak dichtbij kraken, net aan de andere kant van de struik waar ik achter verscholen zit.

“Ik kom uw kleren brengen.” Een arm verschijnt naast de struik en houdt mijn broek en tuniek vast, die ik dankbaar aanneem. Ik ben alweer min of meer droog en werk me erin. Het water druipt langs mijn haren op mijn schouders.

“Bedankt.” Ik kom vanachter de struik en zie Jean de Metz staan.

“De mensen in het dorp nodigen ons uit om mee te eten van een varken dat ze net hebben geslacht. Ze zijn dankbaar dat je die jongen hebt gered.” Jean ontwijkt mijn blik, zoals gewoonlijk.

“Is Jehanne in orde?”

“Die zit te bidden voor jouw ziel. Ik krijg er geen speld tussen. La Hire kan ermee lachen dat hij nu niet meer de enige is die ze over zijn taalgebruik aanpakt.”

“Het spijt me dat ...”

“Je moet je niet aan mij, maar aan God verantwoorden.” Jean maakt een afwerend gebaar.

Ik slaak een diepe zucht en houd mijn gedachten voor mezelf.

“Is er iets?” Jean klinkt oprecht bezorgd.